

Sygn. akt XXII GWo 91/20

POSTANOWIENIE

Warszawa, 9 grudnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXII Wydział Własności Intelektualnej w składzie:

Przewodniczący: sędzia (del.) Agnieszka Gołaszewska

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2020 r.

w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **C. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu**

z udziałem **C. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością**

o zabezpieczenie środków dowodowych

postanawia

oddalić wniosek.

Zasadnicze motywy rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 357§5 kpc

1. Art. 479 (98) §1 kpc jako przesłanki dopuszczalności zabezpieczenia środka dowodowego wymienia uprawdopodobnienie roszczenia oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.
2. Niezależnie od wątpliwości co do dopuszczalności stosowania instytucji zabezpieczenia środka dowodowego w sprawach o roszczenia, dla których podstawę stanowią przepisy ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji („uznk”), w ocenie Sądu uprawniony nie uprawdopodobnił przysługujących mu roszczeń.
3. Istnienie roszczeń odszkodowawczych uprawniony wywodzi z faktu wypełnienia przez działania obowiązanego hipotezy art. 15 ust. 1 pkt 3 uznk. Zgodnie z powołanym przepisem czynem nieuczciwej konkurencji jest utrudnianie przedsiębiorcom dostępu do rynku poprzez rzeczowo nieuzasadnione, różnicowane traktowanie niektórych klientów. Jak wynika z literalnego brzmienia przepisu - nie każde różnicowane traktowanie klientów będzie traktowane jako nieuczciwe (jako czyn nieuczciwej konkurencji), ale tylko takie, które nie znajduje rzeczowego uzasadnienia. Istnienie tej przesłanki zostało dostrzeżone w orzecznictwie. Sąd Apelacyjny w

Warszawie w wyr. z 9.5.2017 r. (VI ACa 399/16, Legalis) podkreślił, że samo zróżnicowanie kryteriów stosowanych przy udzielaniu upustów handlowych nie stanowi czynu nieuczciwej konkurencji.

4. Uprawniony, na podstawie materiału załączonego do wniosku uprawdopodobnił, że obniżkę czynszu w lokalach użytkowych położonych w Galerii Handlowej „(...)” w E. otrzymała L. Spółka Akcyjna. Powyższe nie oznacza jednak *eo ipso* – w świetle brzmienia art. 15 ust. 1 pkt 3 uznk – że miał miejsce wskazany w tym przepisie delikt. Już z samych twierdzeń wniosku wynika, że L. S.A. otworzyła w Galerii Handlowej „(...)” w E. sklepy pod marką „S.”, „M.”, „R.”, czy „H.” – co oznacza, że na uzyskane w umowie z wynajmującym warunki handlowe mogła mieć wpływ choćby większa skala transakcji między obowiązującym, a L. SA, niż między obowiązującym, a uprawnionym. Z kolei warunki zawarte w ewentualnych umowach z podmiotami prowadzącymi sklepy obuwnicze (D., C.) lub z E. (które stanowią mają środki dowodowe) – dotyczą innych towarów, niż odzież. Istota towarów lub usług lub warunki danego obrotu (np. większa skala transakcji, korzystniejsza dla sprzedawcy forma płatności czy związek dostaw towarów wysoko przetworzonych z wyspecjalizowanym serwisem) stanowiąc mogą o uzasadnieniu zróżnicowanego traktowania kontrahentów.

Sygn. akt XXII GWo 91/20

Uzasadnienie postanowienia z 9 grudnia 2020 roku

W postępowaniu Sąd rozpoznał wniosek C. Spółka z o.o. w Poznaniu o zabezpieczenie środków dowodowych znajdujących się w posiadaniu C. Sp. z o.o. w Warszawie w postaci umów najmu wraz z aneksami oraz porozumieniami, dotyczącymi wysokości czynszu oraz opłat dodatkowych, na podstawie których wynajmowane są lokale użytkowe, położone w Galerii Handlowej „(...)” w E. – w celu prowadzenia sklepów pod nazwami „(...)”, „H.e”, „M.”, „R.”, „M.”, „N.”, „S.”, „C.”, „D.”, „E.”.

Wnioskowany sposób zabezpieczenia środków dowodowych polegać miał na odebraniu obowiązującemu C. Sp. z o.o. w Warszawie wskazanych dokumentów i złożeniu ich w Sądzie lub sporządzeniu protokołu zawierającego szczegółowy wykaz wysokości stawek czynszu najmu i opłat dodatkowych lub sposobu ustalenia wysokości tych należności – z uwzględnieniem upustów, rabatów, obniżek udzielonych przez obowiązującego najemcom prowadzącym sklepy pod wskazanymi markami.

Postanowieniem z 9 grudnia 2020 roku Sąd oddalił wniosek o zabezpieczenie środków dowodowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

C. Sp. z o.o. w Poznaniu pozostaje, jako najemca, stroną umowy najmu, na podstawie której wynajmujący – C. Sp. z o.o. w Warszawie udostępnia jej lokal użytkowy położony w Galerii Handlowej „(...)” w E. . W lokalu prowadzony jest sklep z odzieżą damską, męską i dziecięcą oraz akcesoriami. Stawka czynszu najmu za 1 metr kwadratowy powierzchni

stanowi równowartość w złotych polskich kwoty 16 euro – przy czym czynsz najmu lokalu nie może przekraczać kwoty stanowiącej 20% obrotu najemcy osiągniętego w sklepie prowadzonym w przedmiotowym lokalu. Najemca jest także obowiązany do uiszczania na rzecz wynajmującego opłat dodatkowych – w kwocie 23 zł. za 1 metr kwadratowy lokalu wynajmowanego na podstawie umowy (*dowód: umowa najmu z 16 stycznia 2015 r. wraz ogólnymi warunkami k. 18-77, pismo z 24 maja 2016 r. k. 78*).

Jednym z najemców lokali użytkowych położonych w Galerii Handlowej ” (...)” w E. jest L. Spółka Akcyjna, która we wskazanej lokalizacji prowadzi sklepy pod nazwami „H.”, „M.”, „S.”, „R.” (*twierdzenie wnioskodawcy k. 8*). Sklepy te nie zostały otwarte w maju 2020 r. – po tym, jak zostały po raz pierwszy zamknięte w związku z pandemią (*dowód: wydruk artykułu k. 82*). Zarząd L. S.A., przedkładając zastrzeżenia do opinii biegłego rewidenta wyrażonej po przeprowadzeniu badania śródrocznego sprawozdania finansowego za okres od 1 lutego do 31 lipca 2020 r., poinformował, że podjął szereg działań mających na celu zmniejszenie obciążeń z tytułu czynszów najmu lokali położonych w galeriach handlowych. Działania te obejmowały zarówno proces renegotiacji stawek czynszu najmu w warunkach zmienionej sytuacji rynkowej wywołanej pandemią Covid-19, jak i składanie oświadczeń o odstąpieniu od umów najmu. Długotrwałość oraz rozległość tego procesu, obejmującego kilkaset umów najmu, spowodowała, że jego wynik nie znalazł odbicia w śródrocznym sprawozdaniu finansowym (*dowód: oświadczenie Zarządu L. SA k. 79-81*). W lokalach położonych w Galerii Handlowej „(...)” w E. sklepy prowadzone przez L. SA zostały ostatecznie otwarte (*dowód: wydruk ze strony internetowej L. SA k. 83-86*).

Pismem z 17 sierpnia 2020 r. C. Sp. z o.o. zwróciła się do C. Sp. z o.o. o udostępnienie informacji o stosowanych w umowach z najemcami warunkach handlowych, w tym wysokości czynszu oraz kosztów dodatkowych, a także określających system zniżek i rabatów udzielanych najemcom, w tym w związku z pandemią Covid-19 (*dowód: wezwanie k. 87*). Pismem z 26 sierpnia 2020 r. C. Sp. z o.o. odmówiła udostępnienia informacji, powołując się na tajemnicę przedsiębiorstwa (*dowód: pismo k. 88-89*). Dalsza korespondencja stron nie doprowadziła do zmiany stanowiska wynajmującego (*dowód: pismo najemcy z 2 września 2020 r., k. 90; pismo wynajmującego z 10 września 2020 r., k. 91*).

Sąd ustalił ww. stan faktyczny na podstawie powołanych dokumentów i wydruków, których prawdziwość nie budziła wątpliwości.

Wniosek o zabezpieczenie środka dowodowego należało oddalić.

Art. 479 (98) §1 kpc jako przesłanki dopuszczalności zabezpieczenia środka dowodowego wymienia uprawdopodobnienie roszczenia oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Uprawniony wywodzi podstawę materialnoprawną dla swojego roszczenia z art. 15 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Zgodnie z powołanym przepisem czynem nieuczciwej konkurencji jest utrudnianie przedsiębiorcom dostępu do rynku poprzez rzeczowo nieuzasadnione, zróżnicowane traktowanie niektórych klientów. W przypadku dokonania czynu nieuczciwej konkurencji, przedsiębiorca, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać m.in. odszkodowania na zasadach ogólnych.

Odnosząc wymóg określony w przepisie art. 479 (98) § 1 kpc do tak określonego roszczenia – w pierwszej kolejności należy wskazać, że dopuszczalność stosowania instytucji zabezpieczenia środka dowodowego do roszczeń z tytułu naruszenia przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji budzi istotne wątpliwości.

Przepisy poświęcone zabezpieczeniu środka dowodowego stanowią implementację do polskiego porządku prawnego art. 7 dyrektywy 2004/48 Parlamentu Europejskiego i Rady z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej. Wymaga on, aby porządki prawne państw członkowskich przewidywały na rzecz strony, która przedstawiła

należyte dostępne dowody uzasadniające jej roszczenie z tytułu naruszenia praw własności intelektualnej, zastosowanie szybkich i skutecznych środków tymczasowych zapewniających zachowanie dowodów dotyczących zarzucanego naruszenia – pod warunkiem ochrony informacji poufnych. Dyrektywa 2004/48 wymaga, aby wskazany środek prawny mógł być stosowany także przed wszczęciem postępowania w sprawie o naruszenie. Jak wskazuje M. Rejdak, „fakt unijnego charakteru instytucji zabezpieczenia środka dowodowego implikuje konieczność interpretowania polskich regulacji zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi w prawie unijnym” (M. Rejdak, *Odrębne postępowanie w sprawie własności intelektualnej*, Lex/el).

Art. 7 dyrektywy 2004/48 stosuje się do roszczeń z tytułu naruszenia praw własności intelektualnej – przy czym przepisy dyrektywy nie definiują pojęcia „spraw własności intelektualnej”. Niemniej, w motywie 13 dyrektywa 2004/48 stanowi, iż „niezbędne jest możliwie jak najszersze zdefiniowanie zakresu stosowania niniejszej dyrektywy, tak aby obejmowała wszystkie prawa własności intelektualnej objęte przepisami wspólnotowymi w tej dziedzinie i/lub prawem wewnętrznym danego Państwa Członkowskiego. Wymaganie to nie wpływa jednak na możliwość życzącej sobie tego części Państw Członkowskich rozszerzania do celów wewnętrznych przepisów niniejszej dyrektywy, włączając działania o charakterze nieuczciwej konkurencji, w tym produkcję kopii nielegalnych i działania podobne”.

W konsekwencji, przepisy dyrektywy, w tym jej art. 7 stosują się do tych praw własności intelektualnej, które objęte zostały przepisami wspólnotowymi. Stosowanie przedmiotowej instytucji do roszczeń z tytułu naruszenia reguł uczciwej konkurencji pozostaje w gestii państw członkowskich. Na rzecz poglądu, że polski ustawodawca nie zdecydował się na stosowanie instytucji zabezpieczenia środka dowodowego do roszczeń z tytułu zwalczania nieuczciwej konkurencji przemawiają następujące argumenty:

1. A. Tomaszek i J. Wojewódzka wskazują, że przeciwko stosowaniu zabezpieczenia środka dowodowego do roszczeń na gruncie ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, przemawia fakt, że w przepisach powołanej ustawy nie wprowadzono odesłań na wzór jednolitych odesłań zawartych w art. 80 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w art. 286¹ ustawy z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej, w art. 11a ust. 1 i 2 ustawy z 27.7.2001 r. o ochronie baz danych, czy w art. 36b ust. 1 i 2 ustawy z 26.6.2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin. Przedmiotowe odesłania mają charakter jednolity i stanowią, że w sprawach dotyczących roszczeń cywilnoprawnych z zakresu ochrony wyłącznego prawa, uregulowanego daną ustawą szczególną, nienależących do kompetencji innych organów, sąd rozpoznaje m.in. wnioski o zabezpieczenie środka dowodowego. Wskazane odesłania zostały wprowadzone do powołanych aktów normatywnych na podstawie przepisów ustawy z 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2020 r., poz. 288), na podstawie której do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego została wprowadzona instytucja zabezpieczenia środka dowodowego. Wskazuje się, że brak analogicznych odesłań w przepisach ustawy z 16.4.1994 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, prowadzi do wniosku, że uregulowane w odesłaniach instytucje (zabezpieczenia środka dowodowego, wyjawienia lub wydania środka dowodowego, wezwania do udzielenia informacji) mają dotyczyć ochrony praw wyłącznych, a nie ochrony zasad uczciwej konkurencji (por. A. Tomaszek, J. Wojewódzka, *Sprawy własności intelektualnej – nowe postępowanie odrębne w polskiej procedurze cywilnej*, *Monitor Prawniczy* 2020, Nr 15);
2. z uzasadnienia projektu ustawy z 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego nie wynika, aby intencją ustawodawcy była zmiana

uprzedniego stanu prawnego, zgodnie z którym przepisy implementujące art. 6-8 dyrektywy 2004/48 stosowały się do ochrony praw wyłącznych i umieszczone były w ustawach szczególnych dotyczących praw wyłącznych;

3. instytucja zabezpieczenia środka dowodowego i charakter stosowanych w jej ramach środków prawnych (odebranie towarów, materiałów, dokumentów, pobranie próbek) oraz fakt, że środki te mogą istotnie ingerować w sytuację prawną podmiotu, który nie jest naruszcicielem praw własności intelektualnej i którego działania nie są bezprawne (np. przechowawca egzemplarzy utworów, które zostały zwielokrotnione z naruszeniem praw wyłącznych przysługujących autorowi) – nakazuje z ostrożnością oceniać rozszerzenie stosowania przepisów implementujących art. 7 dyrektywy 2004/48 do roszczeń przysługujących na gruncie ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Wreszcie – powołany motyw 13 dyrektywy stanowi o możliwości stosowania jej przepisów (w tym art. 7) do „działań o charakterze nieuczciwej konkurencji, w tym produkcji kopii nielegalnych i działań podobnych”. Ustawa z 16 kwietnia 1993 r. zawiera zarówno przepisy należące do prawa własności intelektualnej, jak i przepisy stanowiące prawo konkurencji. Art. 15 ust. 1 pkt 3 należy do drugiej z wymienionych grup – a motyw 13 dyrektywy 2004/48 wydaje się ograniczać jej stosowanie przez Państwa Członkowskie UE do tych przepisów dotyczących zwalczania nieuczciwej konkurencji, które należą do prawa własności intelektualnej.

Niezależnie od wskazanych wątpliwości - w ocenie Sądu wniosek o zabezpieczenie środków dowodowych podlegał oddaleniu, wobec nieuprawdopodobnienia przez wnioskodawcę roszczeń przysługujących mu wobec obowiązanego na gruncie art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Brak uprawdopodobnienia roszczenia wynika, w ocenie Sądu, z braku uprawdopodobnienia zaistnienia czynu nieuczciwej konkurencji.

Jak wynika z literalnego brzmienia powołanego przepisu - nie każde zróżnicowane traktowanie klientów będzie traktowane jako nieuczciwe (jako czyn nieuczciwej konkurencji), ale tylko takie, które nie znajduje rzeczowego uzasadnienia. Istnienie tej przesłanki zostało dostrzeżone w orzecznictwie zarówno sądów powszechnych, jak i Sądu Najwyższego. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyr. z 9.5.2017 r. (VI ACa 399/16, *Legalis*) podkreślił, że samo zróżnicowanie kryteriów stosowanych przy udzielaniu upustów handlowych nie stanowi czynu nieuczciwej konkurencji. Podobnie, Sąd Najwyższy w powoływanym przez wnioskodawcę wyroku z 31 marca 2017 r. I CSK 290/16 (*Legalis*) wskazał, iż „nie jest dyskryminacją zróżnicowane traktowanie klientów, mające uzasadnienie ekonomiczne, jeśli oparte jest na kryteriach jednolitych dla wszystkich kontrahentów na danym szczeblu obrotu towarowego. Przedmiotem zakazu wynikającego z art. 15 ust. 1 pkt 3 uznk jest jedynie takie zróżnicowanie cen w obrocie gospodarczym poprzez rabaty, dopłaty do cen, czy upusty cenowe, stosowane wobec odbiorców tego samego szczebla, które jest sprzeczne z dobrymi obyczajami handlowymi przez to, że jest rzeczowo nieuzasadnione. Rzeczowo uzasadnione zróżnicowanie cen w stosunku do poszczególnych kontrahentów zakłada racjonalność i obiektywność, co oznacza, że istnieją szczególne ekonomiczne względy do preferencyjnego potraktowania określonych przedsiębiorców. U podłoża uczciwego, a przez to rzeczowo uzasadnionego, zróżnicowanego traktowania określonych przedsiębiorców leży ekwiwalentność świadczeń wynikająca z kosztów produkcji, czy ilości objętych transakcją towarów (*lub usług*). Zatem nie jest wykluczone uzależnienie wysokości ceny jednostkowej towaru (*lub usługi*) od ogólnej wartości obrotu pomiędzy stronami w danym przedziale czasowym. Praktyka gospodarcza ukształtowała zasady oferowania towarów (*lub świadczenia usług*) na korzystniejszych zasadach w wypadkach, gdy transakcja przybiera większe

rozmiary, co stanowi refleks ekonomicznych reguł dotyczących opłacalności produkcji i handlu w mniejszej i większej skali”.

Uprawniony, na podstawie materiału załączonego do wniosku uprawdopodobnił, że L. Spółka Akcyjna mogła otrzymać obniżkę czynszu w lokalach użytkowych położonych w Galerii Handlowej „(...)” w E. . Już z samych twierdzeń wniosku wynika, że L. S.A. otworzyła w Galerii Handlowej „(...)” w E. sklepy pod markami „S.”, „M.”, „R.” oraz „H.” – co oznacza, że na uzyskane w umowie z wynajmującym warunki handlowe mogła mieć wpływ choćby większa skala transakcji między obowiązującym, a L. SA, niż między obowiązującym, a uprawnionym.

Wskazać przy tym należy, że jedynym podmiotem, w stosunku do którego uprawniony uprawdopodobnił fakt otrzymania korzystniejszych, niż w okresie przed pandemią, stawek czynszu najmu, jest właśnie L. SA. Uprawniony nie przedstawił przy tym żadnych twierdzeń co do tego, że warunki współpracy (w tym jej rozmiar) między L. SA, a obowiązującym oraz między uprawnionym, a obowiązującym są podobne. Przeciwnie – powołane twierdzenia wniosku (co do rozmiaru współpracy między obowiązującym, a L. SA) wskazują, że warunki te najprawdopodobniej są odmienne. W tej sytuacji, w ocenie Sądu, nie można w niniejszej sprawie zastosować wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z 31 marca 2017 roku poglądu, zgodnie z którym „w przypadku, gdy przedsiębiorca stosuje tego rabaty *ad hoc* (tj. nie ujawnił systemu i zasad udzielania rabatów wobec kontrahentów), na nim spoczywa obowiązek wykazania, że zróżnicowanie traktowanie niektórych kontrahentów było rzeczowo uzasadnione w znaczeniu, o jakim mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3 uznk”. Wskazany rozkład ciężaru dowodu jest bowiem niezasadny - w świetle samych twierdzeń wniosku.

W uzupełnieniu wskazać należy, że wniosek o zabezpieczenie środka dowodowego zmierzał do pozyskania m.in. umów najmu z podmiotami prowadzącymi sklepy obuwnicze (D., C.) lub z E. (które stanowią środki dowodowe). Także istota (rodzaj) towarów lub usług może wpływać na warunki danego obrotu i stanowić o uzasadnieniu zróżnicowanego traktowania kontrahentów.

W konsekwencji, Sąd uznał, iż roszczenie oparte na art. 15 ust. 1 pkt 3 uznk nie zostało uprawdopodobnione. W tej sytuacji, zabezpieczenie środka dowodowego służyłoby raczej poszukiwaniu uprawdopodobnienia roszczenia, a nie – określeniu rozmiaru roszczenia, którego uprawdopodobnienie nastąpiło we wniosku. Powyższe nie znajduje podstaw na gruncie przepisów kpc o zabezpieczeniu środka dowodowego.

Mając na uwadze powyższe argumenty, Sąd orzekł jak w postanowieniu.

sędzia SR (del.) Agnieszka Gołaszewska